

Izveštaj o javnoj prezentaciji projekta Vjetropark Podveležje	Report on the Public Information Meeting for the Project Wind Farm Podveležje
--	--

Sadržaj: Zbirni pregled Pitanja i odgovori Prilozi	Table of contents: Summary Questions and answers Attachments
---	---

ZBIRNI PREGLED	SUMMARY
Projekat: Vjetropark Podveležje	Project: Wind Farm Podveležje
Predmet: Javna prezentacija	Subject: Public Information Meeting
Datum: 13.3.2018.	Date: 13/3/2018
Vrijeme: 16:00-18:30	Time: 16:00-18:30
Mjesto: Centar za kulturu, Mostar	Place: Centar za kulturu (Cultural Center) Mostar
Izlagači: JP EP BiH d.o.o. Sarajevo (Investitor), Fichtner GmbH & Co. KG, Stuttgart, Njemačka (Konsultant), Interprojekt d.o.o. Mostar (Podkonsultant)	Presenters: JP EP BiH d.o.o. Sarajevo (Investor), Fichtner GmbH & Co. KG, Stuttgart, Germany (Consultant), Interprojekt d.o.o. Mostar (Subconsultant)
Profil učesnika: građani, institucije, nevladine organizacije i mediji	Profile of participants: citizens, institutions, non- governmental organizations and media
Obavještanje o događaju (2 sedmice ranije): - Web stranica Investitora - Poziv institucijama i nevladinim organizacijama (23) - Informacija medijima (11) - Objava u medijima (2)	Announcement of the event (2 weeks in advance): - Investor's web page - Invitation to institutions and non- governmental organizations (23) - Information to media (11) - Announcement via media (2)
Dnevni rad: - Registracija i osvježenje - Dobrodošlica i uvod - Prezentacija projekta - Pitanja i odgovori - Zaključne napomene - Zakuska i piće	Agenda: - Registration and refreshment - Welcome and introduction - Presentation of the project - Questions and answers - Concluding remarks - Snacks and Beverages
Pisani materijal za učesnike: - Dnevni red - Netehnički sažetak - Obrazac za komentare - Obrazac za povratne informacije	Papers provided to participants: - Agenda - Non-technical executive summary - Comment form - Feedback form
Broj učesnika: cca. 70	Number of participants: ca. 70
Profil učesnika: građani, institucije, nevladine organizacije i mediji	Profile of participants: citizens, institutions, non- governmental organizations and media
Broj registrovanih učesnika: 49	Number of registered participants: 49
Broj popunjenih obrazaca sa komentarima: 2	Number of filled comment forms: 2
Broj popunjenih obrazaca za povratne informacije: 4	Number of filled feedback forms: 4
Broj pitanja i odgovora: 9	Number of questions and answers: 9

PITANJA I ODGOVORI	QUESTIONS AND ANSWERS
<p><u>Pitanje br. 1</u> Fuad Čatović, profesor emeritus na Univerzitetu „Džemal Bijedić“ Mostar:</p> <p>Dali ste podatak da samo 1500 ljudi živi na Podveležju, šta je sa vodosnabdijevanjem stanovništva? Svugdje u Hercegovini je voda dovedena, da li je bilo razgovora o dovođenju vode na Podveležje? Pitanje turističkih potencijala razvoja kroz razvoj stočarstva?</p>	<p><u>Question no. 1:</u> Fuad Čatović, professor emeritus, University „Džemal Bijedić“ Mostar:</p> <p>You mentioned that only 1500 people live at Podveležje – what is the situation with the water supply for the population? Water supply is solved everywhere in Herzegovina. Were there any discussions about the water supply for Podveležje? There is a question of touristic potentials for development through the development of cattle husbandry.</p>
<p><u>Odgovor na pitanje br. 1</u> EP BiH:</p> <p>Vjetroelektrana pruža mogućnost za razvoj turizma i privlačenja velikog broja posjetitelja. EPBiH je od potpisivanja koncesionog ugovora uplatila dva miliona konvertibilnih maraka za lokalnu zajednicu. Kako su se sredstva raspodijelila i u kojem omjeru tačno ne znam. Po potpisivanju ugovora uplaćen je jedan milion, a naknadno, u svrhu rekonstrukcije lokalne ceste L-13, koja prolazi kroz naselje Šipovac i dolazi do ulaska u vjetroпарк sa njegove istočne strane, dodatno platili jedan milion konvertibilnih maraka. Osnovna svrha je korist Elektroprivrede (da se proširi lokalna cesta da bi transport opreme vjetroagregata mogao nesmetano proći i dovesti se do lokacije) i korist lokalne zajednice da bi imala razvijenu putnu infrastrukturu. Vjerovatno je dio novca otišao za druge potrebe lokalne zajednice, ali je to značajan novac koji je Elektroprivreda izdvojila. Nemam zvanične informacije vezane za vodosnabdijevanje stanovništva, tako da ne mogu dati odgovor na to pitanje. Ukoliko bude nešto po tom pitanju bit ćete obavješteni.</p>	<p><u>Answer to question no. 1:</u> EP BiH:</p> <p>The Wind Farm provides possibility for the development of tourism and attraction of a large number of visitors. EP BiH has contributed with two million convertible marks for the local community after signing the concession contract. I don't know exactly how this contribution was distributed. One million was payed after signing the contract, and an additional million afterwards for the reconstruction of the local road that passes through the village Šipovac and reaches the Wind Farm to its eastern side. The main aim is for the benefit of Elektroprivreda (to widen the local road in order to enable transport of the equipment to the site) and for the benefit of the local community by having a developed road infrastructure. Part of the payment was probably used for other needs of the local community, but this is a significant amount given by Elektroprivreda. I don't have official information regarding the water supply for the population. You will be informed in case there is any information regarding this issue.</p>
<p><u>Pitanje br. 2</u> Ibro Husnić, mještani Podveležja:</p> <p>U toku sam projekta od prvih dana. Naše vjetrenjače su postale punoljetne, a još se ne vrte. Rekli ste dva plus jedan milion konvertibilnih maraka za lokalnu zajednicu ili dva miliona konvertibilnih maraka?</p>	<p><u>Question no. 2:</u> Ibro Husnić, citizen of Podveležje:</p> <p>I am familiar with the project from its beginning. Our wind turbines became adults, but they are still not spinning. You said two plus one million convertible marks for the local community or two million convertible marks?</p>
<p><u>Odgovor na pitanje br. 2</u> EP BiH:</p> <p>Ukupno jedan plus jedan milion konvertibilnih maraka.</p>	<p><u>Answer to question no. 2:</u> EP BiH:</p> <p>One plus one million convertible marks in total.</p>
<p><u>Pitanje br. 3:</u> Ibro Husnić, mještani Podveležja:</p> <p>Mogu pojasniti, dva miliona konvertibilnih maraka su otišla za lokalni put koji je radi interesa za obe strane, nije nijedna marka otišla mimo puta i komunikacije koja je potrebna nama i vama. Kako danas nemamo nikakve rokove?</p>	<p><u>Question no. 3:</u> Ibro Husnić, citizen of Podveležje</p> <p>I can additionally explain, two million convertible marks were spent for the local road which is being constructed for the benefit of both sides. Not a single mark was spent for something else but for the road and communication needed by us and you. How come that we don't have any deadlines today?</p>

<p><u>Odgovor na pitanje br. 3:</u> Interprojekt: Sadašnji rok za Lot 3, završetak puteva i platformi, je 20. 6. 2018. EP BiH: Za Lot 2 TS 110/30 kV i 30 kV sistem kabliranja ugovor je potpisan u januaru, izvođač radova se uvodi u posao, te je rok za izvršenje 20 mjeseci od datuma uvođenja izvođača u posao (tzv. "commencement date"). Dakle, rok je septembar, oktobar naredne godine. Za Lot 1 nije odabran isporučilac opreme, očekuje se potpisivanje ugovora u naredna tri do četiri mjeseca, pa od tada 20 mjeseci. Tako da je rok krajem 2019. ili početkom 2020. godine. Priključni dalekovod 110 kV koji je u nadležnosti „Elektroprenosa – Elektroprijenosa“ BiH treba biti urađen prije puštanja vjetroparka u pogon. Javna rasprava za vjetropark Podveležje je bila prije deset godina, tada je nosilac projekta bila „Vjetroenergetika“ d.o.o. od koga je EP naknadno otkupila projekat. Cilj današnje prezentacije je da se upoznate sa dešavanjima koja su se desila u projektu zadnjih deset godina. Lokalna zajednica ima pravo da zna i da postavi pitanja o izmjenama i novim detaljima u tom periodu.</p>	<p><u>Answer to question no. 3:</u> Interprojekt: The present deadline for Lot 3, completion of roads and platforms, is 20/6/2018. EP BiH: The contract for Lot 2, 110/30 kV substation and 30 kV cabling, was signed in January, the contractor is in the mobilization stage, deadline is 20 months since commencement date - September/October next year. The manufacturer for Lot 1 has not been selected yet. Signing the contract is expected within the next three to four months and the deadline is 20 months after that. Hence the deadline is by the end of 2019 or beginning of 2020. The connecting 110 kV power line is in competence of „Elektroprenos-Elektroprijenos“ BiH and should be completed before commissioning the Wind Farm. The public consultation was held ten years ago. The project was lead at the time by „Vjetroenergetika“ d.o.o. from which it was purchased by EP. The aim of today's presentation is to present the happenings over the past ten years. The local community has the right to know and to pose questions regarding the changes and new details during this period.</p>
<p><u>Pitanje br. 4</u> Halko Balavac, Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije: Kada će biti izdata građevinska dozvola? Kako i na koji način će se vršiti balansiranje elektroenergetskog sistema?</p>	<p><u>Question no. 4</u> Halko Balavac, Federal Ministry of Energy, Mining and Industry: When will the building permit be issued? In which way will the balancing of the electro energetic system be performed?</p>
<p><u>Odgovor na pitanje br. 4</u> EP BiH Nisam kompetentna osoba za odgovor na pitanje balansiranja elektroenergetskog sistema. Pitanje se treba riješiti u narednom periodu. To nije predmet današnje diskusije, prvenstveno je to uticaj na okoliš i lokalnu zajednicu. Po odabiru isporučioaca opreme za vjetroagregate, jedan od prvih zadataka je izrada glavnog projekta vjetroagregata sa temeljima, u skladu sa Zakonom, očekujemo, ako se ugovor potpiše u ovoj godini, građevinska dozvola bi se mogla ishodovati ako ne ove, onda početkom naredne godine. Građevinsku dozvolu imamo za trafostanicu, pristupne puteve i montažne platoo. Ostaje ishodovanje građevinske dozvole za vjetroagregate i kablovsku mrežu.</p>	<p><u>Answer to question no. 4</u> EP BiH: I'm not the competent person to answer the question of balancing of the electro energetic system. This question needs to be solved in the next period. That is not the subject of today's discussion which is predominantly about the environmental and social impact. One of the first tasks, after selection of wind turbine manufacturer is developing the main design of wind turbines with foundations, in line with the Law. We expect that the building permit may be obtained at the end of this or beginning of the next year, provided that the contract is signed this year. We have the building permit for the substation, access roads and platforms. Building permit for wind turbines and cabling are pending.</p>
<p><u>Pitanje br. 5</u> Adnan Đuliman, Omladinski klub „Novi val“, Blagaj: OK „Novi Val“ deset godina radi na povratu bjeloglavih supova u BiH i u blizini vjetroparka ćemo raditi restauraciju, obnavljanje hranilišta koje je prije bilo na lokaciji Ravnice. Ako nam možete poslati „Studiju uticaja na okoliš“ koja je detaljnija, jer bi</p>	<p><u>Question no. 5</u> Adnan Đuliman, Youth club „Novi Val“, Blagaj: OK „Novi Val“ has been working for ten years on the rehabilitation of griffon vultures in B&H and we will restore the feeding place in the vicinity of the Wind Farm, location Ravnice. Could you send us the Environmental Impact Study, since we would like to</p>

<p>htjeli vidjeti na koji način ste radili cijelu studiju. Nemojte zaboraviti i na ostale ugrožene ptice.</p>	<p>see the way how it was done. Don't forget other endangered birds.</p>
<p><u>Odgovor na pitanje br. 5</u> Fichtner: Nažalost, to su povjerljivi podaci koji ne mogu u potpunosti biti izloženi. Možete postaviti konkretno pitanje i mi ćemo na njega odgovoriti. EP BiH: Okolišna dozvola je urađena na osnovu preliminarne studije, a nakon toga je urađena „Bazna studija za ptice i šišmiše“ koja je trajala godinu dana. Ta studija će uzeti u obzir sve promjene i nastat će nova modifikovana „Studija uticaja na okoliš“ koju trenutno radimo. Imamo obavezu po puštanju vjetroparka u pogon da uradimo dvogodišnji monitoring ptica i šišmiša, što nas obavezuje i kreditor. Iz „Bazne studije za ptice i šišmiše“ smo dobili preporuke, ali dvogodišnji monitoring treba da utvrdi konačno stanje i zaključke.</p>	<p><u>Answer to question no. 5</u> Fichtner: Unfortunately, these are confidential data which cannot be completely exposed. You may pose a concrete question which will be answered. EP BiH: The Environmental permit was done based on the preliminary study, and after that the Baseline study of birds and bats was done (the process lasted one year). The new, updated Environmental study is being prepared, and it will take into account all the changes. We have the obligation to perform a two-year monitoring of birds and bats after commissioning, which also demanded by the creditor. We have recommendations from the Baseline study of birds and bats, but the two-year monitoring should detect the final status and provide conclusions.</p>
<p><u>Pitanje br. 6</u> Emir Fazlibegović, SKB Mostar i Univerzitet „Džemal Bijedić“ Mostar: Spomenuli ste dva devastirana objekta koje se nalaze u centru vjetroparka, kamenje se odnosi, naročito na kuli na vrhu. Te objekte treba sačuvati jer imaju historijsku vrijednost, a mogu dobiti i upotrebnu vrijednost.</p>	<p><u>Question no. 6</u> Emir Fazlibegović, SKB Mostar and University „Džemal Bijedić“ Mostar: You mentioned two devastated buildings in the center of the Wind Farm. The building stones are being taken away especially from the tower at the top. These buildings need to be preserved since they have historical value and they can also have a usage value.</p>
<p><u>Odgovor na pitanje br. 6</u> Fichtner: Na projektu se vodilo računa da se objekti ničim ne ugroze. Ništa nije dimuto na tim lokacijama kao ni na lokacijama na kojima je utvrđeno postojanje pećina za šišmiše. EP BiH: Kroz izvedbeni projekat pristupnih puteva i montažnih platoa koji zauzima najveću površinu u prostoru uspjeli smo izbjeći dva fortifikacijska objekta. Interprojekt: U toku je miniranje na terenu tako da nije sigurno za posjetitelje. Postoji signalizacija i tabla sa upozorenjima. Posjete su isključivo na vlastitu odgovornost.</p>	<p><u>Answer to question no. 6</u> Fichtner: It was taken care in the Project that buildings don't become endangered. Nothing was disturbed at those locations and on the locations with bat caves. EP BiH: Two fortification buildings are avoided in the Detail design for roads and platforms which cover the largest area. Interprojekt: Blasting is ongoing on site and it is not safe for visitors. Warning signs are installed. Visits are exclusively on own responsibility.</p>
<p><u>Pitanje br. 7</u> Dragan Velagić, SLC „Lovac“: Imamo koncesiju nad teritorijom, a isto i Elektroprivreda. Na godišnjem planu gazdovanja dobiju se prihodi iz lovnog turizma. Dužni smo napraviti godišnji plan gazdovanja lovištem i trebamo staviti „bez prihoda“. Imali smo razvijen lovni turizam i dovodili smo strane lovce. Kome da se obratimo i kako da nam se nadoknadi šteta? Kako ubuduće da surađujemo? Da li je u baznoj studij uvršten lovni turizam?</p>	<p><u>Question no. 7</u> Dragan Velagić, SLC „Lovac“: We have the concession for the territory as well as Elektroprivreda. There are foreseen incomes from the hunting tourism. Here we need to put „no income“ in the annual plan. We had a developed tourism and hunters from abroad. To whom should we address and how to compensate the damage. How to cooperate in the future. Has the hunting tourism been included in the Baseline study?</p>

<p>Nema divljači više. Lovište se u Šibeniku na mjestu vjetroparka izgubilo trajno i nemoguće ga je vratiti u prvobitno stanje.</p>	<p>There are no wild animals any more. The hunting area in Šibenik is lost forever and the rehabilitation is impossible.</p>
<p><u>Odgovor na pitanje br. 7</u> EP BiH: Lovni turizam nije obrađen u „Baznoj studiji ptica i šišmiša“. Kroz „Baznu studiju za ptice i šišmiše“ predviđene su mjere ublažavanja za sve ptice, kako bi se štetni uticaj smanjio na minimum. Potrebno je da se obratite Elektroprivredi dopisom, nakon čega možemo dogovoriti sastanak. Bilo kakvo obeštećenje treba biti podloženo procjenom štete koju bi vi imali u tom slučaju i koja se mora dokazati. Ukoliko dođe do štete i ako se utvrdi, Elektroprivreda je dužna da izvrši svoju obavezu.</p>	<p><u>Answer to question no. 7</u> EP BiH: Hunting tourism is not considered in the Baseline study of birds and bats. Mitigation measures for all birds are foreseen in the study in order to minimize adverse effect. It is necessary that you address Elektroprivreda in writing, after which we can arrange a meeting. Any kind of compensation is subject of estimation of damage which you would suffer and which needs to be justified. Elektroprivreda is obliged to do its duty in case of proven damage.</p>
<p><u>Pitanje br. 8</u> Jasmina Dejkić, Ministarstvo građenja i prostornog uređenja HNK: Da li su provedene studije koje pokazuju koliko prednosti donosi čisti oblik energije dugoročno gledano?</p>	<p><u>Question no. 8</u> Jasmina Dejkić, Ministry of construction and physical planning of H-N Canton: Were there any studies showing the advantages of the clean energy in the long run?</p>
<p><u>Odgovor na pitanje br. 8</u> EP BiH: S obzirom da je to obnovljivi izvor energije, prednost je u smanjenju emisije ugljendioksida u atmosferu. Rađeni su proračuni u studijama, ali ja nemam konkretne podatke. Očekivana godišnja proizvodnja električne energije iz vjetroparka je oko 120GWh - 130GWh. Na bazi GWh na godišnjem nivo može se sračunati konkretna korist. Prednosti za lokalnu zajednicu smo naveli u prezentaciji, također uposlili smo JV, u kojoj su tri lokalne kompanije.</p>	<p><u>Answer to question no. 8</u> EP BiH: The advantage is reduction of carbon dioxide emission into the atmosphere, having in mind that we deal with renewable source of energy. Calculation was done in studies, but I have no exact information here. The expected annual production of electric energy in the Wind Power Plant is ca. 120GWh - 130GWh. The concrete benefit at the annual level may be calculated based on GWh. Benefits for the local community are explained in the presentation. Additionally, we employed a JV consisting of three local companies.</p>
<p><u>Pitanje br. 9</u> Anonimno: Možete li te podatke uporediti sa jednom hidroelektranom u slivu Neretve?</p>	<p><u>Question no. 8</u> Anonymous: Can you make comparison with one hydro power plant on the river Neretva?</p>
<p><u>Odgovor na pitanje br. 9</u> EP BiH: Instalirana snaga u vjetroparku je do 48 MW, ali kada se uzme srednja vrijednost proizvodnje svesti će se na 15 MW punom snagom u kontinuitetu. Fichtner: Godišnja proizvodnja iznosi 120GWh - 130GWh što odgovara potrošnji energije 6500 domaćinstava, odnosno 25000 ljudi.</p>	<p><u>Answer to question no. 9</u> EP BiH: The installed power at the Wind Power Plant is 48 MW, but taking into account the mean production, it will be effectively as if it works with full capacity at 15 MW. Fichtner: The annual production is 120GWh - 130GWh which corresponds to energy consumption of 6500 household or 25000 inhabitants.</p>

PRILOZI	ATTACHMENTS
- Fotografije	- Photos

